

Bramgåsen *Branta leucopsis* i Østjylland

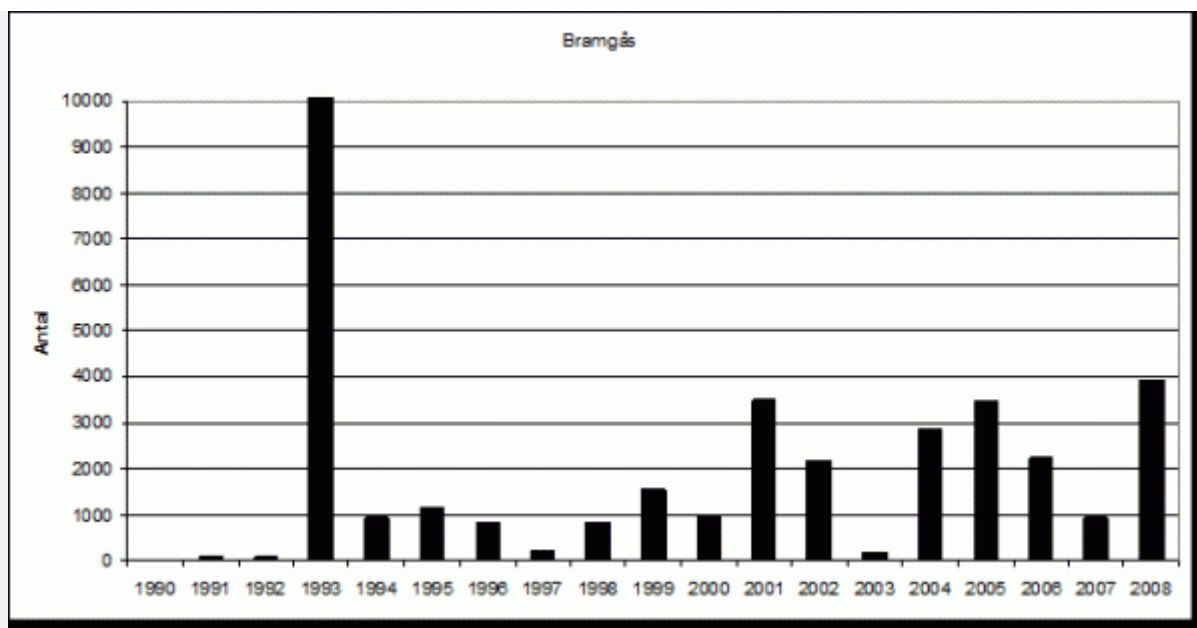
Skrevet af Henning Etrup. Publiceret 2. juni 2010

Bramgåsen er siden begyndelse af 70-erne på verdensplan gået meget frem og har udvidet sit yngleområde (Madsen et. al. 1998) sydover. Bramgåsen yngler i de arktiske dele af Sibirien, ligesom der også findes mindre delbestande på bl.a. Svalbard og i Grønland. Den voksende bestand mødes selv sagt også i vinterkvarteret, hvor man bl.a. i den danske del af Vadehavet har mærket en voldsom stigende vinterbestand, som nu også spreder sig til andre rasteads især i Vestjylland.

Ynglebestanden begyndte i starten af 1970-erne at rykke mod syd fra de arktiske ynglepladser, og etablerede en bestand i de Baltiske lande og en "forpost" i 1972 på Gotland (Madsen et. al. 1999). Herfra har den spredt sig til Øland over det sydlige Sverige og nåede i begyndelsen af 1990-erne også Danmark. Her blev de første ynglepar registreret i 1992 på Saltholm (Grell 1998). Siden er bestanden hér steget meget voldsom, så der i 2008 yngede mindst 1320 par (Christensen & Lange 2009). Foruden denne faste bestand er noteret sporadisk forekommende ynglepar på ca. 10 lokaliteter spredt over det sydlige Danmark (f.eks Grell 1998 og www.dofbasen.dk).

Østjylland

De registrerede ynglepar omfatter ikke Østjylland, her er arten kun truffet på gennemtræk. Af lokalrapporterne fremgår det, at arten optræder meget svingende i det østjyske afhængig af vejrforholdene i forbindelse med gennemtrækket – dog med en klar tendens til stigende antal (figur 1), så der nu årligt tælles 3-4000 i træktiden. Det meget høje antal i 1993 på ca. 10.000 fugle skyldes specielle vejrforhold under efterårstrækket, som bevirkede at der den 29. september passerede i tusindvis af Bramgæs og andre gåsearter over Østjylland (Lokalrapport 1993).

Figur 1. Udtræk fra lokalrapporterne i perioden 1990-2008 viser det svingende antal observationer, som gøres af Bramgås i Østjylland (fra Fugle i Århus Amt 1990-2006 og Fugle i Østjylland 2007-2008).

Selv om det har været ventet de senere år, er der hidtil ikke konstateret ynglefugle i Østjylland frem til 2008. Men i 2009 blev der på Hov Røn ved Odder i foråret, under ynglefugleoptælling på øen, registreret en Bramgås "holde vagt" – en adfærd, som tyder på yngel (pers. medl. J. Gregersen). Der blev dog ikke senere fulgt op på observationen.

I 2010 var jeg så heldig at være med på optælling på Hov Røn i forbindelse med Danmarks Miljøundersøgelses store projekt med optælling af kolonirugende fugle. I den forbindelse blev der på øen registreret et ynglepar af Bramgås med 7 middelstore gæslinger. Det bliver spændende, om arten vil bide sig fast her, og starte en ekspansion i det østjyske område, eller om der er en "enlig svale", som det er set flere andre steder i Danmark.

Bramgås, Hou Røn den 17. maj 2010 (Foto: Henning Etrup).

Litteratur

Christensen, J.S. & Lange, P. 2009: Fugleåret 2008. DOF

Grell, M. 1998: Fuglenes Danmark. GAD.

Madsen, J; Cracknell, G. & Fox, T. 1999: Goose populations of the Western Palearctic. DMU.

samt Fugle i Århus 1990 til 2006 og Fugle i Østjylland 2007-2008.